IL-MEWT TA' SAN ĠWANN IL-GĦAMMIEDI

(29 ta' Awissu)

Meta miet Erodi x-Xiħ, l-artijiet fejn kien jaħkem inqasmu bejn tliet uliedu. Lill-Arkelaw ingħatawlu l-Lhudija, is-Samarija u l-Idumija; lill-Antipa, ħu Arkelaw mill-missier u mill-omm, ingħatawlu l-Galilija u l-Perija. U lil Filippu, ħuhom mill-missier biss, ingħataw il-bqija ta' l-artijiet, in-naħa ta' fuq tal-Palestina.

Filippu kien raġel tajjeb, u ħadd ma kellmu, u dam jaħkem żmien twil. Imma lill-Arkelaw il-Lhud ma kienux jaħmluh. Kemm il-darba xlewh lill-Imperatur ta' Ruma, sakemm fl-aħħar, fis-sena 6 Wara Kristu (meta l-Bambin kellu minn tmienja sa għaxar snin), sama' minnhom u neħħihulhom u għamel l-artijiet tiegħu Provinċja Rumana u qiegħed fuqha Ħakem Ruman.

Antipa, li kellu l-Galilija, dam jaħkem ftit snin sewwa, imma darba mar Ruma u qagħad hemmhekk għand wieħed ieħor minn ħutu (għax Erodi ma kellux ftit ulied, għad li qatel minnhom kemm il-wieħed), jismu Erodi wkoll. Dan kellu b'mara tiegħu lil Erodija, li kienet bint ħuh Aristoblu, bin Erodi x-Xiħ, li kien miet maqtul minn missieru. Meta kien Ruma, Antipa għamel ħabib wisq mal-mara ta' ħuh u ħajjarha titlaq lil żewgħha u tmur miegħu l-Galilija. Din riedet tagħmel hekk, imma qabel kellu jagħtiha l-kelma li jtellaq lill-mara li kellu, li kienet bint is-Sultan ta' l-Għarab, Areta IV. Ftiehmu hekk u Antipa raġa' lejn il-Galilija bla dewmien.

Il-mara ta' Antipa semgħet x'kien ġej, u bla ma qagħdet tistenna ħarbet għal għand missierha. U Erodija telqet minn Ruma għal għand Antipa, u ħadet lil binta żgħira, kif kien il-ftehim.

Dak iż-żmien kien qiegħed ixandar it-tewba San Ġwann il-Għammiedi, u n-nies ħadu jgemgmu għal dan l-għemil ħażin ta' Antipa. U billi San Ġwann kien meqjum ħafna min-nies tal-Palestina, saħansitra minn Antipa wkoll, għamel kemm sata' biex isewwi l-ħsara billi wissa ħafna drabi lil Antipa jibgħat lil Erodija mill-ġdid Ruma għand żewgħha, għax hi kellha raġel, u hu kellu mara, għal hekk ma setgħux ikunu ta' xulxin.

Billi San Ġwann kellu setgħa kbira fost in-nies, Antipa baża' minnu. Għalhekk, sakemm jaħsibha sewwa x'għandu jagħmel, bagħat qabad lil San Ġwann u żammu magħluq ġewwa kastell kbir, jismu Makero, li kien fuq ġebel għoli fuq ir-riħ tal-Baħar il-Mejjet, biex ma joqgħodx jinbxu bil-kliem, anqas jewilla jqajjimlu xi tixwixa qalb ix-xagħab.

Imma Erodija kienet għal qalbha ma' Antipa, għal hekk ma kellhiex sliema sakemm Ġwanni l-Għammiedi baqa' ħaj: "Tgħidlek" "min jaf għada pitgħada Antipa jismax minnu u jibgħatni Ruma, u nsib ruħi f'għakkux kbir?"

Darba waħda, imma ġietha x-xoqqa f'moxtha. Antipa kellu stedina u ftaħar ma' ħbiebu kemm kienet taf tiżfen bint il-mara li kellu, għad li kienet għadha ta' ftit snin. Talbuh iġibha ħalli jarawha. Ġiet, u żifnet quddiemhom u għoġbithom għall-aħħar, u Antipa feraħ u tkabbar għax ħareġ ta' raġel quddiem il-mistednin. Għajjat lit-tifla quddiem kull ħadd u qalilha: "Għidli xi trid taż-żifna li żfint, ħanini! Kull ma tgħidli nagħtihulek. Jekk trid nofs

l-artijiet li għandi, nagħtihomlok ukoll!"

It-tifla kienet żgħira u ma kenitx taf x'taqbad titolbu. Għal hekk marret ħada ommha u staqsietha x'kellha titlob. Dik qaltilha: "Titolbux artijiet, anqas deheb u ġawhar. Taf x'għandek titolbu? Ras Ġwanni l-Għammiedi, dak ir-raġel li qiegħed ġewwa s-siġen tagħna, hawn taħt!"

Antipa ndehex meta t-tifla qaltlu x'riedet. Imma kellu jżomm kelmtu biex ma joħroġx ta' tfal quddiem il-ħbieb. Bagħat jaqta' ras San Ġwann u taha lit-tifla u t-tifla tagħtha lil ommha.

Hekk temm ħajtu l-akbar qaddis tal-Għaqda l-Qadima, ħtija tal-mibgħeda ta' mara, talli kien iwissi lil Antipa biex ma jibqax jgħix magħha fid-dnub, b'turija ħażina tal-għammara ta' dawk l-artijiet.

* * *

Imma Antipa wara dan ma damx wisq ma kien imgħaddeb, kif kien jixraqlu tas-sew. U l-ħtija reġgħet kienet Erodija.

Mela, l-artijiet ta' Antipa u ta' Areta, Sultan il-Għarab, missier il-mara tiegħu ta' bil-ħaqq, kienu jmissu ma' xulxin. Darba n-nies tagħhom kellhom xi jgħidu fuq il-ħtut, jew *fruntieri*, tażżewġ artijiet. Saret taqbida kbira bejniethom u Areta rabaħ, u n-nies ta' Antipa kellhom jerġgħu lura b'telf kbir. Antipa bagħat jgħid lill-Imperatur Tiberju x'kien ġara, u talbu jgħinu. Tiberju bagħat jgħid lil Vitellju, Legat tas-Surija, biex jaħbat għal Areta, jaħkmu, u jieħdu Ruma miegħu, mejjet jew ħaj. Issa Vitellju kien jobgħodu lil Antipa, għal hekk iddawwar kemm sata' ma mar jagħtih il-għajnuna, biex kieku tilħaq tinqala' xi ħaġa u ma jmur xejn. U hekk ġara! Għax meta Vitellju kien wasal Ġerusalemm bit-tajfa tiegħu, waslet l-aħbar li Tiberju kien miet. Dan kien fis-17 ta' Marzu tas-sena W.K. 37. U hekk lil Areta, sultan tal-Għarab, ma kellmu ħadd.

Imma dan ma kienx biżżejjed. Antipa kien għadu ma hux imgħaddeb kif kien jistħoqq.

Wara Tiberju laħaq Imperatur Kaligla, li kien ħabib ħafna ta' wieħed ieħor minn ulied Erodi x-Xiħ, jismu Agrippa, ħu Antipa. Agrippa kien fqir u midjun, imma Kaligla malli laħaq (sena W.K. 38) mhux talli ħelsu minn dejnu kollu, talli għamlu sultan u tah artijiet, imissu ma' ta' ħuh Antipa.

Issa Antipa kien Tetrarka, m'hux Sultan. Għal hekk Erodija malli semgħet bix-xorti li messet lil Agrippa, taha ferħ ta' ġenn. Bdiet issus wara Antipa biex imur Ruma u jitlob lill-Imperatur biex lilu wkoll jagħtih l-isem u s-setgħa ta' sultan. Dan għall-ewwel ma riedx imur, imma għid il-lum, għid għada, fl-aħħar ġebitu fejn reditu. Antipa mar Ruma u ħa lil Erodija miegħu. Agrippa xamm x'kien ġej, u billi kien jaf xi ħaġa fuq ħuh Antipa, bagħat malajr Ruma wieħed mill-ħbieb tiegħu, u xlieh xilja bil-kif.

Antipa ma għarafx jinqala' mit-tabxa. Għal hekk Kaligla għaddieh b'ħati u bagħtu minfi f'Lijon, fi Franza, u tagħa l-artijiet tiegħu lil Agrippa wkoll. Dan ġara ħabta tas-sena W.K. 40.

Hekk kien it-tmiem ta' San Ġwann il-Għammiedi, u hekk dawk li kienu ħatja ta' qtilu, sfaw imħallsin.

FRA ELIJA, O.F.M.